

Un Text de la Nostra Corrent

PREMISA

El text que reproduïm a continuació va ser publicat per primera vegada a «**Prometeo**» (en aquell temps revista teòrica del Partit Comunista d'Itàlia) el 1924, com a reproducció d'una conferència donada per l'Esquerra Italiana a la Casa del Poble de Roma el febrer d'aquell mateix any, poc després de la mort de Lenin.

En aquell any la Internacional Comunista ja havia caigut de ple en el desviament tàctic – i per tant també programàtic – més absolut. Després de treure a la llum la teoria del front únic i del govern obrer i camperol, es preparava per donar el fals cop de volant a l'esquerra que va constituir el V Congrés. I els artífexs d'aquest malabarisme polític que va conduir a la pèrdua de la línia i el programa de moviment comunista mundial, establerts indeleblement en el primer i segon congressos de la Internacional, justificaven i defensaven la seva postura en nom del «**leninisme**»; encara més, es proclamaven els hereus polítics de Lenin i igual que proclamaven la infal·libilitat d'aquest, proclamaven també la seva infal·libilitat. A Lenin se'l pintava com al mestre de la ductilitat i del maniobrerisme polític i es per això que l'Esquerra Italiana va veure la possibilitat d'explicar el que va representar i el que representa veritablement l'obra de Lenin per al moviment revolucionari.

Al que vulgui subratllar en Lenin el tàctic sense regles fixes, nosaltres li retraurem sempre la unitat que lliga tota la seva obra política, diu el text, i és que Lenin, en la mateixa mesura en què va ser un restaurador dels principis va ser també un defensor de la submissió i lligam de la tàctica a aquests. Lenin va ser per sobre de tot un restaurador teòric del marxisme davant l'oportunisme del seu temps, i no és per casualitat que sigui aquesta la faceta que tracta el primer capítol del text, doncs per nosaltres va ser aquest el principal aspecte de la seva obra.

Després... quantes coses s'han hagut de veure en el seu nom i en el del marxisme! Des del «**socialisme en un sol país**» fins a la crida del proletariat per participar en la 2a carnisseria imperialista en el nom de la democràcia, passant pels fronts populars, etc., etc.

Avui, tota la carronya dels nostres «**leninistes**» contemporanis, fills i néts d'aquells que van liquidar físicament la vella guàrdia bolxevic, miserables politicastes que no arriben ni a l'altura d'aquells renegats que Lenin va combatre feroçment per haver abandonat la doctrina revolucionària, llancen consignes que ell mateix va combatre al llarg de la seva vida: des del populisme fins a les consignes per la pau i el desarmament, passant per l'enverinament en la deixalla del cretinisme parlamentari. Lenin va acusar als suposats marxistes d'aleshores d'haver convertit Marx i Engels en icones inofensives: «**En vida dels grans revolucionaris, les classes opressores els sotmeten a constants persecucions, acullen les seves doctrines amb la ràbia més salvatge, amb l'odi més furiós, amb la campanya més desenfrenada de mentides i calúmnies. Després de la seva mort, s'intenta convertir-los en icones inofensives, canonitzar-los, dit d'altra forma, envoltar els seus noms**

d'una certa aureola de glòria per "consolar" i enganyar les classes oprimides, castrant el *contingut* de la seva doctrina revolucionària, escantellant el fil revolucionari d'aquesta, envilanint-lo» (Lenin, L'Estat i la Revolució). Avui, aquests servents del capital l'han convertit a ell mateix en una icona inofensiva, mentre que llueixen la seva màscara per tots cantons i traeixen la teoria que ell va definir.

Per nosaltres el dirigent d'excepció no és altra cosa que un *instrument* que el moviment utilitza, com clarifica aquest text en «**La funció del dirigent**»; però el moviment serà sempre molt més fort quan tal personalitat no sigui necessària, la dependència de la continuïtat de la línia en una sola o varies persones serà sempre d'una gran debilitat. És per això, que no volem cap Lenin més, sinó un moviment que des del centre a la base entengui, assumeixi i defensi un programa invariable. La nostra corrent sempre ha pensat que la futura revolució «**serà tremenda, però anònima**». («**Fantasmes Carlailians**»).

LENIN EN EL CAMÍ DE LA REVOLUCIÓ

Conferència de Bordiga del 24 de febrer de 1924 a la Casa del Poble de Roma

De Prometeo 1924, traduït per «El Comunista»

Apartat de Correus 52076 – 28080 Madrid – Estat Espanyol - pci@pcielcomunista.org

EL RESTAURADOR TEÒRIC DEL MARXISME

He d'anteposar dues advertències: no em proposo seguir la falsa línia de les commemoracions oficials, i no faré una biografia de Lenin ni explicaré una sèrie d'anècdotes sobre ell. Intentaré traçar des d'un punt de vista històric i crític marxista la figura i la tasca de Lenin en el moviment d'emancipació revolucionària de la classe treballadora mundial: aquestes síntesis són possibles tan sols observant els fets amb una àmplia perspectiva de conjunt, i no descendint al particularisme de caràcter analític i periodístic, freqüentment xafarder i insignificant. No em crec amb el dret de parlar sobre Lenin, per mandat del meu partit, el fet de ser «l'home que ha vist a Lenin» o que ha tingut la fortuna de parlar amb ell, sinó el fet d'haver participat, des de que sóc un militant de la causa proletària, en la lluita amb els mateixos principis que Lenin personifica. El material biogràfic de detall, per altra banda, ha estat posat a disposició dels companys per tota la nostra premsa.

En segon lloc, donada l'amplitud del tema que m'he proposat, a més a més de ser necessàriament incomplet, hauré de passar ràpidament fins i tot sobre qüestions de primera importància, donant per fet que els seus termes siguin ja coneguts pels companys que m'escolten; no hi ha camp en els problemes del moviment revolucionari que no tingui

relació amb l'obra de Lenin. Sense pretendre, per tant, de cap manera esgotar l'argument, hauré de ser, al mateix temps, no breu, i potser excessivament sintètic.

No tinc necessitat d'exposar la història de les falsificacions, manipulades durant els anys que van precedir la gran guerra, de la doctrina revolucionària marxista, la que va ser admirablement traçada per Engels i per Marx en totes les seves parts, de les que la síntesi clàssica segueix sent el «Manifest dels Comunistes» de 1848. Ni tant sols puc desenvolupar aquí, paral·lelament, la història de la lluita (que mai va deixar d'oposar) de l'esquerra marxista contra aquelles falsificacions o degeneracions. En aquesta lluita, Lenin dóna un aportació de primeríssim ordre.

Considerem per sobre de tot l'obra de Lenin com a restaurador de la doctrina filosòfica marxista, o més exactament, de la concepció general de la naturalesa i de la societat, pròpia del sistema de coneixements teòrics de la classe obrera revolucionària, a la que no tan sols li fa falta una opinió sobre els problemes de l'economia i de la política, sinó una presa de posició sobre tot el quadre més ampli de qüestions indicades ara.

En un cert moment de la complexa història del moviment marxista rus, al qual encara hauré de fer al·lusió, sorgeix una escola, encapçalada pel filòsof Bogdanov, que volia sotmetre a revisió la concepció materialista i dialèctica marxista, per donar al moviment obrer un base filosòfica de caràcter idealista i quasi mística. Aquesta escola volia fer reconèixer als marxistes la pretesa superació de la filosofia materialista i científica, per part de modernes escoles filosòfiques neoidealistes. Lenin li va respondre de forma definitiva amb una obra (*Materialisme i Empirocriticisme*) desgraciadament poc traduïda i poc coneguda (apareguda en rus el 1908), en la que després d'un poderós treball de preparació, desenvolupa una crítica dels sistemes filosòfics idealistes antics i moderns; defensa la concepció del realisme dialèctic de Marx i Engels en la seva brillant integritat, superadora de les incomprendibilitats en les que es tanquen els filòsofs oficials, demostra finalment com les escoles idealistes modernes són l'expressió d'un estat d'ànim recent de la classe burgesa, i la seva penetració en el pensament del partit proletari no es correspon a res més que a un estat psicològic d'impotència, de extraviament, no és res més que el derivat ideològic de la situació efectiva de derrota del proletariat rus després de 1905. Lenin estableix, de forma que per a nosaltres exclou ulteriors dubtes, que **«no hi pot haver una doctrina socialista i proletària sobre bases espiritualistes, idealistes, místiques i morals»**.

Lenin defensa el conjunt de la doctrina marxista sobre un front més, el de las valoracions econòmiques i el de la crítica al capitalisme. Marx ha deixat incompleta la seva obra monumental, *El Capital*, però ha deixat al proletariat un mètode d'estudi i d'interpretació dels fets econòmics, que es tracta d'aplicar a les noves dades proporcionades pel recent desenvolupament del capitalisme, sense alterar tot i així la potencialitat revolucionària. El revisionisme, sobretot alemany, intenta fer trampa en aquest terreny, elaborant **«noves doctrines»**, que constitueixen rectificacions aparentment secundàries, però en realitat "substancials respecte les del mestre". I diem **«fer trampa»** en tant que està demostrat (per Lenin millor que per ningú altre), com es tractés no només de resultats científics objectius als que es considerava haver arribat, sinó d'un procés d'oportunisme polític i de

corrupció dels dirigents del proletariat, que ha arribat a valer-se fins i tot de l' expedient de sostroure de la circulació importants escrits de Marx i Engels als que en part s'intentava falsejar i en part «**rectificar**» el pensament.

Contribuint amb altres economistes, entre ells Rosa Luxemburg i el Kautsky dels millors anys, la prossecució de la crítica econòmica de Marx, amb innombrables treballs, Lenin sosté que els fenòmens moderns del capitalisme: els monopolis econòmics, la lluita imperialista pels mercats colonials, són perfectament interpretables per la ciència econòmica marxista, sense necessitat de modificar cap dels seus fonaments teòrics sobre la naturalesa del capitalisme i sobre l'acumulació dels seus beneficis per mitjà de la explotació dels assalariats. El 1915, Lenin resumeix aquests resultats en el seu llibre de divulgació sobre *l'Imperialisme*, que segueix sent un text fonamental de la literatura comunista: aquesta actitud teòrica permet els desenvolupaments polítics, dels que hem de parlar, de la lluita contra l'oportunisme i la fallida dels vells dirigents a la guerra mundial.

Una lluita teòrica, al restringit camp de Rússia, és conduïda per Lenin també contra els falsificadors burgesos del marxisme, que pretenen acceptar-lo, no en el seu contingut polític i revolucionari, sinó en el sistema i en el mètode econòmic i històric, per servir-se d'ell amb l'objectiu de demostrar que a Rússia el capitalisme havia de vèncer el feudalisme, ocultant malament, sota aquesta adhesió, a les tesis marxistes sobre el desenvolupament històric els propòsits de repressió de l'ulterior avanç del proletariat.

Lenin, se'ns permeti observar, es presenta doncs, en l'obra de teòric, com el defensor de la inseparabilitat de les parts que componen la concepció marxista. Ell no fa això per dogmatisme fanàtic (ningú menys que ell mereix aquesta acusació), sinó recolzant les seves demostracions sobre l'anàlisi d'una enorme quantitat de dades reals i d'experiències, aportades per la seva excepcional cultura d'estudiós i de militant, i il·luminats per la seva incomparable genialitat. Tal com fa Lenin nosaltres hem de considerar a tots els precipitats acollidors d'una de les «**parts**», separades arbitràriament entre sí, del marxisme: ja siguin ells economistes burgesos als quals els va bé el mètode del materialisme històric, com esdevenia fa algunes dècades no només a Rússia, sinó també a Itàlia (un altre país de capitalisme endarrerit); ja siguin intel·lectuals lligats a les escoles filosòfiques del neoidealisme, que pretenen conciliar-ho amb l'acceptació de les tesis socials i polítiques comunistes; ja siguin companys que escriuen llibres per afirmar que comparteixen la part «històrico-política» del marxisme, però després proclamen caduca tota la part econòmica, és a dir, les doctrines fonamentals per la interpretació del capitalisme. Lenin, que ha analitzat varies vegades i ha criticat actituds anàlogues, ha trobat brillantment i des del punt de vista marxista els veritables orígens que estan fora i van en contra de l'interès del veritable procés d'emancipació proletària, i no menys brillantment ha previst a temps els perillosos desenvolupaments oportunistes que desemboquen a la rendició voluntària a la causa enemiga, per via més o menys directa, amb excepció (s'entén) de la fidelitat a la nostra bandera d'aquest o aquell company considerat individualment. Sobre la línia de Lenin nosaltres hem de respondre a aquells que es «**dignen**» a acceptar les nostres opinions amb similars reserves, amb arbitràries

distincions i amb elucubracions mentals, que ells en realitat ens donaran més plaer estalviant-se d'acceptar la «**resta**» del marxisme, perquè la major potència d'aquest està en ser una perspectiva d'un conjunt de tot el reflex, en la consciència d'una classe revolucionària, dels problemes del món natural i humà, dels fets polítics, socials i econòmics al mateix temps.

L'obra restauradora de Lenin és més grandiosa, o almenys més coneguda universalment, en aquella que és la part «**política**» de la doctrina marxista, entenent com a tal la teoria del l'estat, del partit i del procés revolucionari, sense excloure que aquesta part, que anomenarem millor «**programàtica**», contempli també tot el procés «**econòmic**» que s'obre amb la victòria revolucionària del proletariat. La dispersió triomfant de les equivocacions, dels enganys, de les mesquinitats, dels prejudicis petit-burgesos d'oportunistes, revisionistes i anarcosindicalistes, es fa en aquesta part encara més palpitant i suggestiva. Després de Lenin, les armes polèmiques sobre el terreny estan retorçades en les mans de tots els nostres contradictors pròxims i llunyans: aquells que encara les recullen no demostren res més que la seva ignorància, és a dir, la seva absència del viu procés que assumeix la lluita del proletariat desitjós del seu alliberament. Recorreguem a grans traços aquesta sèrie de tesis que són altres tants fragments de realitat, enclavades en els termes d'una doctrina insuperablement verdadera i vital. No tenim més que seguir a Lenin: ja siguin les tesis dels primers Congressos de la nova Internacional, ja siguin els discursos, els problemes, els programes i les proclames del partit bolxevic sobre la via de la gran victòria, ja sigui finalment la pacient i genial exposició de *L'Estat i la Revolució* en el què es demostra que les tesis de les que es tracta no han cessat mai de ser aquelles de Marx i Engels; en la veritable interpretació dels textos clàssics i en la veritable comprensió del mètode i del pensament dels mestres, des de la primera formulació del *Manifest* fins a la valoració dels fets del període successiu, i sobretot de les revolucions de 1848, del 52, i de la Comuna de París: obres de reforçament de la avantguarda històrica el proletariat mundial que Lenin reprèn i torna a enllaçar amb les batalles revolucionàries a Rússia: la derrota de 1905 i la aclaparadora revenja de 12 anys més tard.

El problema de la interpretació de l'estat ve resol't en el marc de la doctrina històrica de la lluita de classes: l'estat i l'organització de la força de la classe dominant nascuda revolucionària i convertida en conservadora de les seves posicions. Com per a tots els altres problemes: no existeix l'«**estat**» immanent i metafísica entitat que espera la definició i el judici del filosofastre reaccionari i anarquitzant, sinó l'Estat burgès, expressió de la potència capitalista, com ho serà després l'Estat obrer i com es tendirà a continuació a la desaparició de l'Estat polític. Totes aquestes fases es situen en el procés històric, com el nostre anàlisi científic ens permet traçar, en una successió dialèctica, naixent cada una de la precedent i constituint-ne la seva negació. Que les separa? Entre l'Estat de la burgesia i el del proletariat no pot més que col·locar-se la culminació de la lluita revolucionària, a la que la classe obrera és guiada pel partit comunista, que venç derrotant amb la força armada el poder burgès, constituint el nou poder revolucionari: i aquest realitza per sobre de tot la demolició de la vella màquina estatal en totes les seves parts,

i organitza la repressió, amb els mitjans més enèrgics contra les temptatives de contrarrevolució.

Es respon als anarquistes: el proletariat no pot suprimir immediatament tota forma de poder, sinó que ha d'assegurar el «**seu**» poder. Es respon als socialdemòcrates que la via per la presa de poder no és la pacífica de la democràcia burgesa, sinó la guerra de classe: només aquesta. Lenin és el dirigent de tots nosaltres en la llarga defensa d'aquesta posició tant falsificada del marxisme: la crítica de la democràcia burgesa, la demolició de la mentida legalitària i parlamentària, l'escarni, en el vigor sarcàstic i corrosiu de la polèmica ensenyat per Marx i Engels, del sufragi universal i de totes les *panacees* similars com a armes del proletariat i dels partits que estan sobre aquest terreny.

Enllaçant-se de nou de manera magistral amb les bases de la doctrina, Lenin resol tots els problemes del règim proletari i del programa de la revolució. «**No és suficient la simple presa de possessió de l'aparell estatal**», diuen Marx i Engels comentant a molts anys de distància el *Manifest*, i després de l'experiència de la Comuna de París. L'economia capitalista ha d'evolucionar lentament cap al socialisme, mentre que legalitàriament es prepara el poder obrer, conclouen arbitràriament els oportunistes, amb un frau teòric que seguirà essent clàssic. I pel contrari Lenin aclareix: fa falta, «**en lloc**» de prendre possessió del vell aparell estatal, fer-lo miques i posar en lloc seu la dictadura proletària. A aquesta no s'hi arriba per vies democràtiques, i ella no es basa en «**principis**» immortals (per al filisteu) de la democràcia. Ella exclou de la nova llibertat, de la nova igualtat política, de la nova «**democràcia proletària**» (com li va agradar dir al propi Lenin, donant la interpretació de la «**democràcia**» més etimològica que històrica), als membres de la derrotada burgesia. Com (tant sols així) es col·loca sobre bases realistes la llibertat de viure i de governar pel proletariat ha estat aclarit per Lenin amb propostes de cristal·lina evidència no menys de magnífica conseqüencialitat teòrica. Que pledegi qui vulgui sobre la calculada llibertat d'associació i de premsa dels maldestres usos, ja estiguin a sou o inconscientment, d'una restauració antiproletària. En la polèmica aquests estan, després de Lenin, clamorosament batuts; en la pràctica nosaltres esperem que trobaran bastant plom de la guàrdia revolucionària, per superar la seva poca accessibilitat als arguments teòrics.

I pel que fa a la tasca econòmica del nou règim, Lenin explica –no tant sols en el què fa referència a Rússia, del que parlarem més endavant, sinó en línia general- així la necessària gradualitat evolutiva, com la veritable naturalesa de les distincions que el contraposen a l'ordre de l'economia privada burgesa, en el camp de la producció, de la distribució i de totes les activitats col·lectives.

També aquí existeix el llaç lluminós, rectilini, amb les fonts més autèntiques de la doctrina marxista: amb les respostes de Carles Marx a les milers de confusions banals, tant d'adversaris burgesos, com de seguidors de Proudhon, de Bakunin i de Lassalle, i amb la major polèmica de l'esquerra marxista contra el sindicalisme sorelià. L'aparent contradicció: Després de la conquesta del poder hi haurà encara una burgesia a qui reprimir amb l'armadura dictatorial, hi haurà encara elements poc inclinats del proletariat i més del semi-proletariat, als que s'haurà de sotmetre amb una disciplina legal, hi haurà

la intervenció «**despòtica**» (Marx), amb els decrets del nou poder, en els fets econòmics com el reconeixement per part del mateix d'haver d'«**esperar**» per suprimir certes formes capitalistes en camps de la economia donats? Ve resolt de forma lògica, concloent, i meravellosa en la construcció d'un programa revolucionari que no tem a la realitat: perquè no té por d'adherir-se a la mateixa, perquè no té por d'aguantar-la i triturar-la en aquelles parts per les que ha arribat el moment de passar per sobre de les formes mortes, en el procés implacable de l'evolució i de les revolucions.

Com a factor necessari en tota aquesta lluita renovadora, contra les degeneracions del laborisme i del sindicalisme, Lenin torna a traçar la tasca del partit polític de classe, marxista i centralitzat, quasi militaritzat en la disciplina dels moments de batalla, i als oportunistes els llença a la cara com la «**política**» de la classe revolucionària no sigui baixa maniobra parlamentària, sinó estratègia de guerra civil, mobilització per l'aixecament suprem i preparació per a dirigir el nou ordre.

I com a coronament magistral de l'edifici, després dels esforços i dels dolors del part d'un nou règim previstos en el clàssic passatge d'Engels, de les experiències necessàries de la regla del sacrifici per les milícies de la avantguarda, s'aixeca la previsió segura i científica (confiada a alguna cosa molt diferent que a les místiques de pensadors impotents), de la societat sense estat i sense constriccions: de l'economia fundada en la satisfacció sense límits de les necessitats de cada un dels seus components, de la completa llibertat de l'home no com a individu, sinó com a espècie vivent en solidaritat per al submissió completa i racional de les forces i dels recursos de la naturalesa.

A Lenin es deu doncs la reconstrucció del nostre «**programa**», a més a més de la nostra crítica del món en general i del règim burgès en particular, que en el seu conjunt completen la tasca teòrica de la ideologia pròpia del proletariat modern.

EL REALITZADOR DE LA POLÍTICA MARXISTA

L'obra teòrica de Lenin no pot ser considerada de forma separada de la seva obra política: les dues coses s'entrellacen contínuament, i nosaltres les hem dividit només per comoditat formal d'exposició. Mentre restableix la concepció i el programa revolucionari del proletariat, es converteix en un dels grans dirigents polítics i realitza en la pràctica de la lluita de classe els principis que defensen el terreny de la crítica doctrinària. El camp d'aquesta grandiosa activitat en els anys de la seva llarga vida no tan sols a Rússia, sinó en tot el moviment proletari internacional.

Considerem primer l'obra de Lenin en més de trenta anys de lluita política a Rússia, fins al moment en què ell apareix com el dirigent del primer estat obrer. Adversaris de totes les parts han volgut negar la continuïtat i la unitat entre aquesta tasca de la gran figura de Lenin i la seva doctrina marxista. No es tractaria d'una realització del programa polític del proletariat de l'Occident capitalista i «**civilitzat**» d'una victòria efectiva del socialisme com ell apareix en els països modernament desenvolupats, sinó d'un fenomen històric bastard, propi d'un país endarrerit com Rússia, d'un moviment, d'una revolució i d'un govern «**asiàtics**» que no tenen el dret d'unir-se a la tasca històrica del proletariat

mundial, que aquest no té el dret de considerar com a una primera victòria seva, com la prova històrica de la realitzabilitat dels seus ideals revolucionaris. El burgès occidental diu això per a reassegurar-se de la possibilitat del «**contagi**» bolxevic; l'oportunista socialdemòcrata per a no estar obligat a admetre la liquidació de les seves perspectives programàtiques de col·laboració de classes, i d'evolucionisme pacífic i legal, que ell desvergonyidament pretén que siguin pròpies del proletariat desenvolupat dels països més «**civilitzats**»; l'anarquista per atribuir a la naturalesa del poble rus i a les tradicions de l'absolutisme les formes coercitives de la revolució, obstinant-se en no veure la prova evident, *à créer les yeux*, de la necessitat ineluctable de les mateixes.

No hi ha res pitjor que aquesta tesis. Lenin es refereix al contingut *internacional, mundial, i sense giragonses occidental* (si per Occident entenem al conjunt dels països poblats per la raça blanca i infectats per les modernes delícies del capitalisme mundial) de la revolució russa. Les dades reals demostren i evidencien això, més enllà de tots els arguments que militen en defensa de la valoració marxista i comunista del devenir proletari de tots els països.

Vladimir Íltx Uliànov va néixer el 1870: és vint anys després quant ell ocupa un lloc en la lluita política a Rússia. Què significa aquesta data, 1890, més enllà del moment de les primeres armes del futur gran dirigent proletari? Abans d'aquesta època, ja durant varis decennis, ha existit a Rússia un notable i multiforme moviment revolucionari. A la supervivència de l'absolutisme i del feudalisme derrotats a la resta d'Europa per les revolucions democràtic-burgeses, va acompanyat d'un moviment que tendeix a abatre el règim tsarista, i que tracta afanyosament de precisar el contingut positiu d'aquesta oposició seva.

La naixent burgesia capitalista, la mitjana burgesia amb els seus intel·lectuals, tots els altres extractes oprimits pel pes intolerable de l'aristocràcia, del clero, dels alts funcionaris oficials, participen d'aquest caòtic moviment, que a més a més té pàgines bellíssimes de lluita i d'heroisme, no plegant-se mai davant les feroços repressions del govern del tsar. Diem de seguida que els bolxevics russos no varen renegar de les seves filiacions de les millors tradicions d'aquest moviment dels anys 1860, 70 i 80; però Lenin i el bolxevisme representen, en mig d'aquest ampli quadre, l'aportació d'un coeficient particular i original, destinat a prevaldre sobre tots els altres factors. Perquè la data de 1890, debut de Lenin a l'"arena" política, coincideix simplement amb això: l'aparició a Rússia de la classe obrera. Els capitals, les màquines, la tècnica industrial d'Occident han travessat els confins de la santa Rússia tsarista, que semblen separar dos móns, però no poden parar les prepotents forces d'expansió del capitalisme modern. Amb el seu ingrés, amb el sorgiment de les grans fàbriques, sorgeix, primer en alguns centres urbans importants, un veritable proletariat industrial.

Ja abans que Lenin i els altres marxistes revolucionaris russos, els dirigents intel·lectuals del moviment d'oposició al tsarisme han buscat ansiosament les ideologies i la literatura dels moviments revolucionaris occidentals, per servir-se d'elles en la elaboració dels seus programes i de les seves reivindicacions. I aquesta importació ideològica ha arribat a ser més activa pel fet de la continua emigració dels perseguits als centres intel·lectuals de

l'estranger, més que a la qualitat de fàcil assimilació de la raça eslava. Però no es tracta només d'una importació d'ideologies, sinó més aviat de trobar aquella que correspon al devenir efectiu de les condicions socials a Rússia i tingui en elles una concreta base classista. El mateix marxisme penetra a Rússia, com a teoria, amb algú que precedeix a Lenin, que en els seus bons temps se'ns presenta com un dels millors marxistes, que és el mestre mateix de Lenin: Plekhànov.

Però és Lenin, que al mateix temps que s'arma del conjunt de doctrines ja elaborades pel moviment obrer avançat d'occident realitza la seva activitat política dins de la naixent classe obrera seguint les qüestions concretes de la seva vida a les fàbriques i elaborant la seva funció, original en el quadre de la vida russa. Des d'aleshores, per a Lenin, la classe obrera, la última que va arribar, estadísticament casi insignificant en la immensa població de l'imperi del tsar, es presenta com a protagonista de l'indefectible revolució. Això no pot significar una funció, una aportació «**específicament russa**», sinó que s'aconsegueix dins del possible, en el moment en que arriben d'Occident els mitjans i les condicions d'una economia de gran capitalista i pot ser acompanyada per l'arribada fecundadora de la crítica ja elaborada dels caràcters essencials de tot capitalisme, i d'un mètode, particular a la classe proletària, d'interpretació del seus més variats ambients socials i moments històrics: el materialisme històric i la crítica de l'economia burgesa dels marxistes d'Occident.

Si els cretinoides de la polèmica periodística volen servir-se ara, després d'un Lenin místic, mongol, d'un Lenin professor alemany i agent pangermanista, no hem de fer res més que recordar-los que Karl Marx, del que Lenin va trobar preparada la mentalitat que ell necessitava, va ser anomenat pels ignorants agent alemany, mentre va treure els materials de la seva doctrina en gran part del país on el capitalisme havia arribat primer al seu desenvolupament econòmic, Anglaterra; així com va tenir en compte les dades de la més característica de les revolucions burgeses, la de França, de manera preeminent. L'un i l'altre, Marx i Lenin, van viure un llarg període de temps fora del seu país d'origen; l'un i l'altre, com tots els grans revolucionaris, també personalment van tenir alineaments psicològics oposats a les característiques de la raça. Al pedant universitari alemany no se li podia trobar una contraposició millor que en el tipus mental brillant i vibrant representat per Karl Marx, sense que tingués res a envejar a aquell en el fet de la tenaç laboriositat i de completa preparació; a la inèrcia contemplativa i mística del rus s'hi oposa de forma tallant el realisme de pensament, la precisió i la intensitat en el treball de la formidable màquina humana amb intens rendiment que va ser Lenin. Marx era, és veritat, un jueu: Si fos veritat que això és un defecte, ni tant sols se li podria imputar a Lenin! Però aquests no són més que els últims arguments que ens permeten definir en ambdós colossos com als dos exponents més importants d'un moviment al que cap altre pot aspirar, ni amb molta diferència, és la no retòrica qualificació de «**mundial**».

Certament, no m'és possible fer l'història de la funció política de Lenin a Rússia: es tractaria d'exposar la complexa història del partit bolxevic i de la revolució més gran que la història coneix, i les dades de tot això no poden, en la part substancial, no ser conegudes per vosaltres.

Lenin se'ns presenta primer de forma suggestiva en la crítica de totes les posicions teòriques i polítiques dels altres moviments d'oposició al tsarisme, i sobre tots aquells que fabriquen teories bastardes per l'acció de les classes treballadores. En aquesta lluita contra totes les formes d'oportunisme ell és implacable i no vacil·la davant de les més greus conseqüències.

Lenin contraposa una ideologia de la classe proletària al liberalisme polític burgès que, a través dels intel·lectuals empesos necessàriament a ser rebels, tendeix a difondre's en el proletariat. Un dels dirigents dels «**narodniki**» havia declarat que «**la classe obrera era de gran importància per la revolució**». En aquesta frase es traduïa el propòsit de la burgesia de «**servir-se**» de les armes del proletariat per derrocar l'absolutisme, per després, com a França un segle abans, establir el seu propi domini també i sobretot contra el proletariat. Però Lenin representa la resposta: no és la classe obrera la que servirà per la revolució del burgesos, sinó que és la revolució la que serà feta a Rússia per la classe obrera i per a ella mateixa.

Fornit d'aquesta genial intuïció històrica, formidablement acompanyat per estudis complets sobre la naturalesa i el grau de desenvolupament de l'economia russa, Lenin pot lluitar contra totes les falsificacions del programa revolucionari i els diversos partits i grups oportunistes. Com ell va combatre aquell marxisme burgès al que hem fet al·lusió, també lluita contra l'«**economicisme**», que pretén que s'ha de deixar a la burgesia la lluita política contra el tsarisme i mantenir l'activitat del proletariat en el terreny de les millores econòmiques; endarrerint el sorgiment d'un partit polític obrer per després de que la burgesia hagi conquerit el poder i les llibertats polítiques. En aquesta lluita teòrica, que es desenvolupa cap el 1900, es mostra el contingut de la campanya contra el revisionisme mundial bernsteinià d'abans de la guerra, l'oportunisme socialnacionalista dels anys de guerra i el menxevisme de la postguerra. El 1903 Lenin arriba a l'escissió del partit obrer socialdemòcrata rus, proclamada en el congrés de Londres si bé la divisió organitzativa formal va tenir lloc després. Aparentment el desacord versa sobre qüestions de tècnica organitzativa interna: importantíssimes no obstant per a un partit que lluita amb mitjans il·legals en un ambient de feroç reacció. Però el contingut de la divisió, com els anys successius havien de demostrar, és substancial i profund. La escissió és desitjada i preparada per Lenin; aleshores ell pronuncia la frase: «**abans d'unir-se és necessari separar-se**», en la que es compendia una de les seves més grans ensenyances. Aquella de que ja mai més el proletariat podrà vèncer sense alliberar-se abans dels traidors, dels ineptes i dels que flaquegen; que, en el tallar les parts insanes del cos del partit revolucionari, no es serà mai prou valent. Naturalment, Lenin va ser anomenat dissolvent, disgregador, sectari, centralitzador, autòcrata, i tot allò imaginable. Ell es va limitar a riure's de tota aquesta fraseologia de la que fan indefectiblement ús els oportunistes quan veuen desbaratar-se les seves maniobres, com de tota la buida retòrica per la unitat que, fora de la condició de la homogeneïtat de la claredat de les directrius, no és pels marxistes més que una paraula desproveïda de sentit.

Altres desacords es van delinear abans d'arribar en aquell final clamorós dels anys de guerra: l'obra clarificadora, posant la mirada en el futur a llarg termini, per desenvolupar-

se acumulant les veritables condicions de la futura victòria revolucionària. En certs moments Lenin, exiliat a l'estranger, no recull més que algunes adhesions de simples obrers en torn a ell mateix i al seu petit grup de fidels: però ell no dubta mai de l'èxit de la lluita. El devenir li ha de donar la raó: els petits grups van arribar a ser milers i milers de proletaris que el 1917 derroten el tsarisme i el capitalisme; els milions d'homes que van desfilar en el seguici interminable al voltant als restos mortals del seu dirigent set anys després.

No tenim forma d'ocupar-nos més profundament de la crítica dels bolxevics als «**liquidadors**», que després de 1905 volien renunciar a les formes il·legals del partit al·legant la pretesa constitució concebuda per l'emperador; de la crítica al partit socialista revolucionari, al seu programa que col·locava en primera línia a la classe camperola, prenent que a Rússia la revolució proletària no hauria tingut com a qüestió central l'abolició del capitalisme privat, i els seus mètodes petit-burgesos; i igualment als anarquistes, als sindicalistes, i a tantes altres escoles polítiques de diversa importància que s'agitaven en el caleidoscopi del període prerevolucionari.

Lenin crea el partit que ha de respondre de forma brillantíssima a les exigències revolucionàries, magnífic instrument d'acció i de lluita. I arriba l'hora del passatge de la crítica polèmica i la pacient organització preparatòria a la batalla oberta. En torn als secessionistes de tants episodis es comença a formar la concentració de les forces revolucionàries. En l'òrbita del partit d'avantguarda obrera van col·locant-se els soldats cansats de la guerra i els camperols pobres: els Soviets, apareguts el 1905 en la primera gran lluita revolucionària en la que el bolxevisme s'ha provat i afirmat vigorosament, el 1917 s'orienten a poc a poc cap al partit de Lenin. En aquest període de l'acció les qualitats de Lenin emergeixen de forma fantàstica, que es presentarien a qualsevol forma d'amplificació mística, si el que estava succeint no fos per a nosaltres marxistes el necessari coronament d'una completa i concloent preparació de les condicions revolucionàries en tots els camps. En la insurrecció de juliol, Lenin, tot i la temptació momentània, diu resoltament que no és encara el moment de jugar-se el tot pel tot; però en els jornades d'Octubre, sol o quasi sol, comprèn que ha arribat el moment que no es pot deixar passar i vibra amb mà infal·lible el cop decisiu, enquadra en la magnífica maniobra política d'un partit la crisi formidable de la lluita de les oposades forces socials, de les que la classe treballadora n'ha de sortir triomfant.

La crítica teòrica de la democràcia i del liberalisme burgès culmina en l'acció, amb la caça a viva força per part dels obrers armats, d'aquell «**munt de brivalls**» que és l'Assemblea Constituent ¡Democràticament escollida!

La consigna de Lenin: el poder per als Soviets, ha vençut; la dictadura del proletariat teoritzada per Marx fa la seva entrada tremenda en la realitat de la història. En els seus esforços múltiples, la contrarevolució no vencerà mai més. Davant de la implacabilitat del terror revolucionari ella haurà de retrocedir; així com no aconseguirà explotar en contra l'èxit de l'obra del govern, al cap del qual es troba Lenin, l'acumulació de les dificultats internes de la economia russa i els fracassos del proletariat als altres països del món.

Lenin i el seu partit continuen en la nova fase la seva obra, diferent però no menys àrdua, constituint cada cop més la seva força i la seva experiència.

Hem parlat una mica del Lenin realitzador d'una política marxista a Rússia: ens queda encara tota la seva activitat internacional. Aquí també la lluita contra les desviacions del marxisme no és tant sols teòrica, sinó política i organitzativa. No prou conegut encara per les grans multituds com els líders tradicionals dels partits de la II Internacional, Lenin anima en el cor d'aquesta la corrent d'esquerra i la seva lluita contra el revisionisme. A ell es deu que al Congrés d'Stuttgart s'aprovi la moció que preconitza la vaga general en cas de guerra.

La guerra sobrevé, i és Lenin el primer que comprèn que la II Internacional ha acabat per sempre, amb l'enfonsament vergonyós del 4 d'agost de 1914. En el sí de l'oposició socialista a la guerra, que es reuneix a Zimmerwald i a Kienthal, una esquerra es polaritza sobre la fórmula de Lenin: transformar la guerra imperialista en guerra de classe. I es posa rumb cap a la fundació de la nova Internacional, que pot sorgir el 1919 a la capital del primer Estat proletari, havent construït sobre sòlides bases la seva doctrina marxista, havent aprovat el grandíol examèn de la política proletària que ella realitza, en la victòria del partit comunista rus.

Després de la restauració de la teoria proletària, l'obra de la III Internacional s'engrandeix en l'aplicació concreta de la separació dels oportunistes de tots els països, en l'expulsió de les files de l'avantguarda obrera mundial del bàndol dels reformistes, socialdemòcrates i centristes de tot tipus. La palingenèsia es desenvolupa en tots els vells partits revolucionaris del proletariat. Lenin guia amb mà de ferro la difícil operació foragitant incerteses i debilitats possibles.

Més endavant tindrem la forma de dir algunes de les raons per les que la gegantina batalla encara no ha arribat en tots els països a l'èxit definitiu, i el més gran estrateg del proletariat ens deixa en un moment en que a molt fronts la lluita no s'encamina favorablement per a nosaltres.

L'obra política de la nova Internacional conté alguns altres aspectes essencials dels que volem dir algunes coses. La restauració teòrica marxista conduïa sense més a les conclusions fonamentals del primer congrés constitutiu en matèria programàtica, i a bona part de les doctrines més ben elaborades en el segon, el de 1920, el millor Congrés de la Internacional. Així per a les qüestions sobre les condicions d'admissió, sobre el paper del partit comunista, sobre la significació dels consells dels obrers i dels camperols i sobre el treball als sindicats. Però altres qüestions són tractades, amb no menys fidelitat al mètode marxista en les seves línies generals, però amb un caràcter més accentuat d'originalitat respecte a les llacunes més greus del moviment socialista tradicional.

Així succeeix per a la qüestió nacional i colonial. Reblada en el terreny històric i pràctic sense possibilitat d'equivocació la condemna del social-nacionalisme amb els seus sofismes sobre la defensa nacional, la guerra per la democràcia i la llibertat; la restauració del principi jurídic burgès de nacionalitat; ve marxista i dialècticament valorada la importància de les forces socials i polítiques que es contraposen a la potència dels principals estats burgesos imperialistes allà on no existeix encara un proletariat

modernament desenvolupat, és a dir a les colònies i petits països subjugats per les grans metròpolis capitalistes. Es construeix així una síntesi política genial de la lluita del proletariat europeu i dels altres països més moderns contra les grans ciutadelles burgeses, sobre una plataforma exquisidament classista; i del moviment de rebel·lió de les poblacions d'Orient i de tots els països colonials, amb l'objectiu de trencar amb el concurs de totes aquestes forces les bases mundials de fortificació defensiva del sistema capitalista. El proletariat comunista mundial manté, en aquesta posició, una actitud de direcció i d'avantguarda, i res redueix les seves tesis ni l'objectiu de les seves realitzacions, que segueix essent la seva dictadura de classe; ni concedeix res a les premisses teòriques i polítiques efímeres i equivocades dels nacionalrevolucionaris semiburgesos dels països dels que es tracta, als que, quan sigui possible, els partits proletaris comunistes hauran d'arrencar tota direcció del moviment. Aquesta delicada qüestió històrica no se surt del quadre de la dialèctica revolucionària, a condició d'estar confiada a forces polítiques madures des d'un punt de vista marxista: mentre no es pot excloure que pugui conduir a algun perill on sobretot se la volgués presentar com una «**nova**» consigna que diferenciï l'actitud de la Internacional d'aquella massa rígida de la clàssica esquerra marxista; la que només podria ser feta per un oportunista que no renuncia a viure, qui sap per quines perspectives, als marges de la Internacional. En els termes teòrics donats per Lenin a la qüestió, i sota la seva direcció política, el perill no s'havia de témer, ni cap actuació, sinó més aviat una intensificació de l'eficaç acció revolucionària mundial, s'havia de considerar verificada.

De la qüestió agrària podem dir poca cosa. Però també en la presa de possessió en el segon congrés sobre tal qüestió, mirant en profunditat les coses, no es tracta de res més que d'una anàlisi feta tornant a clarificar el veritable punt de vista marxista del problema de l'economia agrícola. També en aquest camp Lenin ens havia proporcionat notables treballs teòrics. Políticament la Internacional va resoldre finalment aquest problema, que els anava bé no afrontar als oportunistes, al moment en què aquests seguien una hàbil maniobra apartant-se enganyosament de la tesi revolucionària, que el proletariat industrial serà el primer motor de la revolució, a la seva actitud oportunista de festejadors dels interessos i privilegis de categoria d'una suposada aristocràcia obrera, que volien arrossegar cap a una aliança amb el capital. La doctrina agrària de la III Internacional es funda sobre l'ABC del marxisme, deixant clar que és l'empresa agrària moderna i industrial, la petita empresa tradicional, i sobretot el règim de la petita empresa econòmica col·ligat a la unitat purament jurídica dels grans latifundis sota un únic propietari, explotador de moltes famílies de treballadors de la terra. La gradualitat de construcció econòmica del socialisme, ja reivindicada i justificada en la teoria general de la Internacional Comunista, comporta com a conseqüència evident, que la dictadura proletària ha d'aportar a aquests diferents estadis agrícoles diverses solucions: tant sols per al primer hi ha una coincidència amb el programa socialitzador de la gran indústria, mentre que pel tercer, el programa immediat no pot ser més que l'eliminació del latifundista i entrega de la terra a les famílies camperoles fins que no madurin en un segon estadi històric les condicions tècniques d'una instrucció centralitzada i de tipus industrial.

D'aquest clar anàlisi teòric d'un problema, que als oportunistes els ha vingut sempre bé no veure, resulten de forma incontrovertida les relacions polítiques entre el proletariat industrial i les diverses classes camperoles: paral·lelisme complet del proletariat industrial amb els assalariats de la terra en les possessions industrialitzades, aliança amb els camperols pobres que treballen directament la terra; relacions a valorar de forma contingent amb els camperols semipobres. Dels segons s'obté per aquesta via una contribució fonamental per la revolució, sense oblidar mai la preeminència que té en ella el gran proletariat urbà: preeminència sancionada per la mateixa constitució de la República soviètica al donar-li un pes molt major a la representació dels obrers respecte a la de les masses camperoles, i pel fet de que és la primera en donar a la nova màquina de l'Estat obrer el seu personal.

També aquí, exageracions i equivocacions són més que possibles, on aquesta preeminència de funcions revolucionàries, sigui de qualsevol forma oblidada. Notables són a propòsit les repressions del company Trotski a les tendències «**procamperoles**» que anuen l'oportunisme en el partit francès. I ens sembla essencial no oblidar tampoc aquí que no és el cas, no essent això necessari per engrandir la obra de la Internacional que no té necessitat, d'afirmar, que es tracta de solucions noves i imprevistes respecte la línia fonamental marxista, quasi per llançar un ham a certes actituds dubtoses. Ni ens sembla el cas, si encara no s'encobreix sota aquest cap desacord substancial, de presentar, com sembla que vol presentar el company Zinòviev, el bolxevisme o el leninisme com una doctrina en sí, que consisteixi en la ideologia revolucionària del proletariat en aliança amb els camperols. Aquesta (no diguem en les intencions del nostre company, sinó en les visions de corrents oportunistes) podria presentar-se com a fórmula teòrica a contrarevolucionaris camuflats pels autors d'un replegament històric del contingut de la revolució russa: mentre entre les més belles tradicions del partit bolxevic es manté la genial intuïció històrica amb la que ell ha afrontat el programa socialrevolucionari, al que ha «**robat**» un punt essencial però per a que el dugui a terme no la classe camperola, sinó la classe obrera: perquè només per la segona, i no per les seves pròpies forces, pot la primera ser guiada a l'alliberament.

Aquí no puc donar de tals qüestions més que un traç però els companys coneixen, o poden veure, un opuscullet meu de vulgarització sobre la «**qüestió agrària**» i, millor les tesis del II Congrés del nostre partit sobre la mateixa qüestió, que representen la presa de posició unànime dels comunistes italians sobre la plataforma que he tractat de recordar breument.

EL PRETÈS OPORTUNISTA TÀCTIC

Anem ara a considerar l'aspecte més delicat i difícil de la figura de Lenin: el que es refereix als seus criteris tàctics. La tàctica no és certament una qüestió separada de la doctrina, del programa i de la política general; sobretot per això, nosaltres rebutgem amb totes les nostres forces aquesta interpretació que ens presenta el fustigador de l'oportunisme –del que va donar, per primera vegada, la definició Friedrich Engels quan,

com preveient les falsificacions bersteinianes, va condemnar l'actitud de qui per les qüestionetes quotidianes compromet la visió i la preparació de les perspectives programàtiques finals- com a aquells que a la flexibilitat equívoca, a la diplomàcia rufianitzant, al pretès «**realisme**» entès com ho entén el comerciant i el filisteu, hagi fet a la pràctica concessions fatals.

Sobre aquesta coneguda falsedat insisteix el burgès per jactar-se de no se sap quina venjança seva sobre l'«**utopisme**» atribuït idiotament a Lenin i a la seva *escola*. Sobre aquesta insisteix l'oportunista per raons no diferents, l'anarquista per a reclamar per sí la il·lusòria capacitat de no contravenir mai la fidelitat integral, les actituds revolucionàries. No puc desenvolupar aquí ni tant sols una petita part, i per múltiples motius, tota la qüestió de la tàctica comunista, que espera un tractament molt divers. Em proposo exposar solament algunes observacions sobre el Lenin tàctic i maniobrador polític, i reivindicar aquell que és el verdader caràcter de la seva obra. Demà un debat d'aquesta naturalesa pot devenir importantíssim, no estant exclòs, i veurem per què, que des de qualsevol part que s'invoqui una ensenyança d'un Lenin falsejat d'aquell que veritablement ha de ser, quan se sàpiga considerar-lo en el conjunt tant formidable i complex quant unitari de la seva obra. Perquè nosaltres neguem que hi hagi una discordança, fins i tot mínima, entre el Lenin rígid i implacable dels anys de discussió i preparació i el Lenin infatigable de la múltiple realització.

Fins i tot aquí, ens convé examinar primer la tàctica de Lenin com a dirigent de la revolució russa, després com a dirigent de la Internacional Comunista. Molt s'hauria de parlar sobre aquella que va ser la tàctica del partit bolxevic abans de la revolució: en efecte, hem dit quina va ser la tasca d'aquest partit en les grans directrius programàtiques com en la crítica dels adversaris: quedarà per tractar el seu comportament en les relacions amb els partits afins en les successives situacions contingents, que van precedir a la gran acció autònoma de 1917. Aquesta matèria importantíssima és contínuament invocada pels comunistes russos en la seva presa de posició sobre els problemes de la tàctica internacional: i indiscutiblement es té exactament en compte, i es tindrà sempre en compte als debats de la Internacional.

Limitem-nos a recordar un argument de primera importància, i que als mateixos companys russos va trobar en desacord en el seu moment: la pau de Brest-Litovsk de 1918 amb l'Alemanya imperialista, desitjada sobretot per la clarividència de Lenin. Significa aquesta un canvi de compromís amb el militarisme kaiserista i capitalista? Sí, si es jutja des del punt de vista superficial i formalista; no, si es segueix un criteri dialèctic marxista. En aquell moment, Lenin va dictar la verdadera política que tenia en compte les grans necessitats finals revolucionàries.

Es tractava de posar en relleu l'estat d'ànim que havia dictat a les masses russes el seu llançament revolucionari: fora del front de la guerra de les nacions per derrotar a l'enemic intern. I es tractava de crear el reflex d'aquesta situació derrotista a les files de l'exèrcit germànic, com s'havia fet des del primer moment amb les «**confraternitzacions**». El futur ha donat la raó a Lenin i l'error a qui jutjava superficialment que s'havia de continuar la lluita contra l'Alemanya militarista, no cuidant-se ni d'aquestes consideracions

programàtiques a llarg termini, ni d'aquelles pràctiques (aquesta vegada absolutament coincidents amb les primeres: la qual cosa no sempre succeeix, i és aleshores quan les dificultats del problema tàctic són més greus), que demostraven la certesa de la derrota per raons de tècnica militar. El general Ludendorff ha declarat en les seves memòries, que l'enfonsament del front alemany, després d'una sèrie de clamoroses victòries militars en totes parts, en un moment en que la situació tècnicament era bona sota totes les relacions, ha estat degut a raons morals, és a dir polítiques: els soldats no han volgut combatre més. La política genialment revolucionària de Lenin, mentre parlava un llenguatge de transacció protocol·lària amb els delegats del Kàiser, ha sabut trobar les vies revolucionàries per a despertar sota l'uniforme de l'autòmat-soldat alemany, el proletari explotat que és conduït a l'escorxador en interès dels seus opressors.

Brest-Litovsk no només ha salvat la revolució russa de l'atac del capitalisme alemany, de qui el de l'Entesa es va donar pressa a ocupar el lloc amb no menor perversitat contrarrevolucionària, sinó, després de que s'haguessin guanyat els mesos que feien falta per fer del exercit roig un invencible baluard, ha determinat la derrota d'Alemanya a Occident, de la que injustament ha donat honor a la suposada habilitat estratègica dels Foch o dels Díaz, els caps de l'Entesa la inferioritat professional dels quals va demostrar amb tota l'evidència la guerra cent vegades.

Volem passar ara a l'argument sobre el que majorment s'insisteix per mostrar el Lenin de les concessions i de les transaccions: el de la nova política econòmica russa, per esboçar-la breument.

Hem recordat el què s'ha de pensar de la tasca econòmica de la revolució proletària, de la seva necessària gradualitat i de la seva internacionalitat, i a més hem reclamat, encara que només fos fugaçment, el significat teòric i polític de les relacions que lògicament els proletaris industrials de Rússia han d'establir amb les classes camperoles. Però, se'ns diu per part dels adversaris, que no s'ha tractat tan sols de procedir a poc a poc cap a un règim socialista i després comunista, sinó que hi ha hagut un veritable retrocés sobre posicions superades, un restabliment de formes purament burgeses que s'havia esperat suprimir, un pacte amb el capitalisme mundial al que s'havia declarat la guerra sense quarter: i això demostra que els comunistes i Lenin s'han adaptat a practicar el mateix oportunisme que havien retret als altres clamorosament.

Nosaltres sostenim, en contra, que no es pot parlar d'oportunisme, després de que tota la maniobra tàctica ha estat conduïda, en el pensament teòric amb el què ens la presenta Lenin, en l'aplicació guiada per ell hora a hora, fins fa quasi dos anys, i, per ser clars, en la magnífica formulació que donava del problema Lleó Trotski en un poderós discurs seu en el IV Congrés Mundial, amb mirades constants i tenaces al suprem interès del procés revolucionari i al triomf final en la lluita complexa contra les resistències formidables i múltiples del capitalisme. La sola paraula, Lenin, és garantia d'això.

En un primer període el problema fonamental de la revolució russa ha estat el de la lluita militar, que continuava directament l'ofensiva revolucionària, rebutjant les contraofensives múltiples de les forces reaccionàries no tant en el front polític intern, sinó sobre tots els fronts que es deuriem crear contra totes les bandes blanques mantingudes

per les grans i petites potències burgeses. En aquesta lluita èpica, i que tan sols a finals de 1920 es pot considerar finalitzada, a través dels episodis i les fases que aquí no he de recordar-vos, l'exèrcit roig i la policia roja es van comportar amb tal brillant decisió en la trituració de l'enemic, que ningú voldrà parlar de compromisos i de renúncia a la més amplia valoració del conflicte de classe entre revolució i contrarrevolució. Res autoritza fins ara a suposar que aquesta decisió anirà a menys, quan hagi de tornar a aguditzar-se, o millor, tornar a traslladar sobre el terreny militar, l'antagonisme entre proletariat i capitalisme mundial, sobre el que està construïda la política del primer estat obrer i camperol. Ara bé, en tal període el problema de la construcció del socialisme es presentava com a secundari, i es tractava per una part d'impedir que la conquesta político-militar del proletariat pogués ser destruïda; per altra part de provocar l'extensió de la victòria revolucionària en altres països. A principis de 1921, la situació surt d'aquesta fase: per una part la revolució a Europa es presenta, tot i que sigui momentàniament, com aplaçada davant del fenomen general d'ofensiva capitalista contra els organismes proletaris; per altra part la lluita per abatre per la violència el règim dels Soviets és abandonada per les potències burgeses. No es tracta ja solament de viure el millor possible i dirigir la lluita, la necessitat de la qual davant del perill d'una restauració burgesa i tsarista, ha mantingut juntes a les vàries classes revolucionàries, sinó d'organitzar, sobre fórmules que no podran ser més que contingents i transitòries, l'economia d'un país com Rússia en el que la força política del capitalisme i de les altres formes reaccionàries (com el feudalisme agrari) ha estat abatuda, però que per falta de les condicions tècniques, econòmiques i socials, per la ruïna causada per set anys de guerra, de revolució i de bloqueig, no es pot parlar de constituir un règim econòmic, plenament socialista.

Que per aquesta raó s'hauria de cridar als mandataris de les hordes blanques disperses i disseminades, i dir-los, que no podent construir d'un cop l'economia comunista, se'ls retornava el poder per tal de que administressin el país en una economia burgesa; o que es pogués posar remei desarmant l'aparell del l'exèrcit i de l'Estat revolucionari apel·lant a les misterioses iniciatives «lliures» i «espontànies» del «poble», com diuen els anarquistes, sense comprendre que proposen la mateixa cosa dita anteriorment, és una opinió que deixarem als bojos i als deficients.

Un altre límpid i valerós anàlisi marxista guia als bolxevics, amb Lenin al capdavant, cap a la difícil solució.

Una necessitat política i militar havia «**imposat**», en aquell primer període, un conjunt de mesures econòmiques que no havien estat adoptades per si mateixes, sinó per trencar la resistència de certes classes i certs estrats. Lenin defineix aquest conjunt de mesures com a «**comunisme de guerra**». Així s'hauria, sense poder pensar en vies intermèdies de derrocar despietadament el vell aparell administratiu de la indústria russa, que hi havia, en un país endarrerit, tot i així immensament centralitzat; expropiar no només al gran latifundista, sinó també al mitjà propietari agrícola perquè constitueix un estrat antirrevolucionari a posar fora de combat; monopolitzar completament el comerç del gra, no podent assegurar d'altra forma l'aprovisionament dels grans centres urbans i de

l'exèrcit: sense parar-se a preguntar si l'Estat proletari hauria pogut regir establenent l'organització socialista, al substituir totes aquestes formes suprimides per necessitat.

Un cop passat el període esmentat anteriorment, el problema es va presentar en les seves dades essencialment econòmiques, i se li va donar en conseqüència, una nova i diferent solució. Avui tot això resulta claríssim, fent només un examen no enterbolit per prejudicis pseudorrevolucionaris. Al quadre de la societat russa s'hi reconeixen, com diu Lenin, les més variades formes econòmiques: règim agrícola patriarcal, petita producció agrària per al mercat, capitalisme privat, capitalisme d'estat, socialisme. La lluita no és econòmicament portada fins al punt de situar-se sobretot en el passatge del capitalisme d'Estat al socialisme, sinó que és més aviat la lluita contra aquest «**capitalisme d'estat**», de la «**sangonera**» de l'economia camperola petitburgesa i del capitalisme privat. El que és el capitalisme d'estat indicat per Lenin, està ben aclarit per Trotski en el discurs ja indicat (que hauria de ser publicat en italià i en un opuscle popularíssim). No es tracta, com en el significat tradicional de la frase, de la socialització realitzada per un estat «**burgès**», sinó de la socialització realitzada més aviat, en certes branques de l'economia pel poder polític proletari, però amb reserves i limitacions que equivalen a mantenir intacte el suprem control polític i financer de l'estat, adoptant tot i així els mètodes de «**càlcul comercial**» capitalista. És a dir, l'estat rus fa d'empresari i de productor, però no pot, en les reals condicions econòmiques russes, ser l'«**únic**» empresari, com seria en el règim «**socialista**»: ja que ha de permetre que la distribució s'efectuï, no amb un aparell d'estat, sinó per mitjà del mercat lliure de tipus burgès, on es deixa intervenir al petit camperol comerciant, al petit empresari industrial i en certs casos al capitalista mitjà local i al gran capitalista estranger, en organitzacions i empreses controlades, tot i així, fortament per la República obrera amb els expressos òrgans.

Actuar d'una altra forma, sobretot en relació a la qüestió agrària, tant sols significaria la paralització de tota possibilitat de vida de la producció. Tot i que no es pugui parlar de socialització, i ni tant sols de gestió estatal d'una quota apreciable, en una agricultura tant rudimentàriament equipada com la russa, no hi havia una altra manera per fer produir al camperol que concedint-li la llibertat de comerç dels gèneres agrícoles, després de fer-li pagar a l'estat un impost «**en espècie**», que va agafar en l'època indicada el lloc de les requisicions introduïdes per necessitat durant el «**comunisme de guerra**».

Aquesta nova orientació de la política econòmica es presenta com una espècie de retirada, però aquesta retirada, en el sentit efectiu que aleshores se li va donar, no és més que un moment inevitable de la complexa evolució del capitalisme i del precapitalisme cap al socialisme: moment previsible inclús per les altres revolucions proletàries, però evidentment d'una importància molt menys sensible, com més desenvolupat es trobi el gran capitalisme als respectius països, com més s'hagi estès precedentment el «**territori**» de la victòria proletària. S'ha de tenir en compte un altre perill que la N.E.P. va canalitzar a temps: el «**desclassament**» del proletariat industrial. Les dificultats de l'aprovisionament dels grans centres urbans havia determinat una emigració dels treballadors de les fàbriques cap al camp; això, més enllà de les conseqüències econòmiques, tenia una gravetat de naturalesa sociopolítica, sostraint a la revolució i als

seus òrgans la seva base principal: el proletariat urbà; compromentent així les condicions més essencials per al desenvolupament de tot el procés. Les mesures adoptades van permetre afrontar també aquest fenomen, de millorar cada vegada més el tenor de vida econòmica i de lluitar contra la plaga natural de la carestia, que es venia a afegir desgraciadament a totes les dificultats provocades per l'adversari.

Entre les mesures que caracteritzen a la nova política econòmica s'enquadra, naturalment, l'establiment d'un *modus vivendi* econòmic i inclús diplomàtic amb els estats burgesos. Cap teoria seriosa sobre la revolució pot pretendre que, estant presents estats burgesos i proletaris, hagi d'existir entre aquests la guerra permanent: aquesta guerra és pel contrari un fet possible, però és en interès revolucionari el suscitar-la només quan ella serveixi per a fer precipitar favorablement la situació de guerra civil dins dels països burgesos, que és la via «**natural**» per la qual s'arriba a la victòria del proletariat. Res d'estrany doncs, mentre que això no és possible des del punt de vista comunista, que havent constatat a la vegada els estats burgesos la impossibilitat de suscitar a Rússia una revolta anticomunista, s'estigui en un període de treva militar i de relacions econòmiques, de les que per les dues parts es delinea la necessitat de forma concreta. Seria sense embuts ridícul empètir tal problema per la repugnància a certs acords protocol·laris, i per les exigències de l'etiqueta.

La mateixa situació, sobre la que té lloc la ruptura de la conferència de Gènova, demostra que el govern rus no renuncia en absolut a les qüestions de principi, i no apunta mínimament retorns a les directives de l'economia privada, com els agrada a tots els nostres adversaris insinuar contínuament. Arrancant al capitalisme, tot i que sigui a costa d'un preu adequat agafant entre els diversos recursos naturals russos, algunes de les seves forces promotores de la gran producció, es prossegueix l'obra teoritzada per Lenin per a suprimir a poc a poc la petita economia industrial, agrària i comercial, que és l'enemiga del proletariat, i la principal enemiga on, com a Rússia, l'organització de domini polític del gran capitalisme ja ha quedat fora de combat. I el problema de les relacions polítiques amb la classe camperola no està resolta amb una fórmula de sabor oportunista, perquè, si es fan concessions al petit camperol, no es perd de vista que ell és un factor revolucionari, en el moment en què la seva lluita contra el boyard s'ha resolt amb la lluita del proletariat contra el capitalisme; però en l'ulterior desenvolupament del programa obrer ha d'estar per damunt i superar definitivament el programa camperol de l'aliança.

Després d'aquestes indicacions incompletes passaré al concepte que molts s'han fet de la tàctica preconitzada per Lenin per a la Internacional Comunista, i de les seves crítiques vivaces als criteris tàctics d'«**esquerra**».

El mètode del que se serveix Lenin per a l'examen dels problemes d'ordre tàctic i per a fer la teoria del «**compromís**», és plenament satisfactori. Tot i així vull dir de seguida que, des de la meua forma d'entendre-ho, la vasta tasca de l'elaboració, amb aquest mètode, de la tàctica que la Internacional ha d'adoptar està molt lluny d'ésser resolta. Lenin ens deixa «**resolta**» la qüestió de la doctrina i del programa, però no de la tàctica. Subsisteix el perill de que el mètode tàctic de Lenin sigui falsificat fins al punt de perdre la visió dels seus clars pressupostos programàtics-revolucionaris: això podria posar en

perill eventualment la consistència mateixa del nostre programa. Per alguns elements de dreta de la Internacional es ve invocant amb massa freqüència el criteri tàctic de Lenin per justificar formes d'adaptació i de renúncia potencial, que no té res en comú amb la línia lluminosament revolucionària i de finalitat que enllaça tota la immensa obra de Lenin. El problema és greu i delicadíssim.

Quina és la crítica essencial de Lenin als errors de l'«**esquerra**»? Ell condemna tota valoració pràctica que en lloc de reclamar-se al realisme positiu de la nostra dialèctica històrica i al valor efectiu de les actituds i dels grans expedients tàctics, es faci presonera d'ingènues formes abstractes, moralistes, místiques i estètiques de les que broten improvisadament resultats totalment estranys al nostre mètode. Tota la reprensió a la fraseologia pseudorevolucionària i que ve freqüentment a prendre arbitràriament el lloc dels veritables arguments marxistes, no només és justa, sinó que està perfectament en la línia amb tot el quadre immens del treball de restauració dels valors revolucionaris «**seriosos**», gràcies a Lenin, i que nosaltres aquí intentem traçar pàl·lidament en els seus alineaments sintetitzats. Tots els arguments tàctics que es basen en la fòbia a certes paraules, a certs gestos, i a certs contactes, en una suposada puresa i incontaminabilitat dels comunistes en l'acció, fan riure, i constitueixen l'infantilisme idiota contra el que Lenin es va batre, fill de prejudicis teòrics burgesos de sabor antimaterialista. Substituir la tàctica marxista amb una doctrineta moral és una estupidesa.

Això no significa que certes conclusions tàctiques mantingudes per l'esquerra, i defensades per molts amb aquests arguments ingenus, no es puguin tornar a presentar com a punts d'arribada d'un anàlisi marxista afirmatiu, despul·lat de tota vel·leïtat ètica i estètica i perfectament disposat per acceptar, amb reconeguda raó, les exigències de la tàctica revolucionària, encara que tinguin una carència d'elegància i de noblesa en el seu aspecte immediat. Per exemple, en les tesis tàctiques del II Congrés del nostre partit, que constituïen un intent en el sentit esmentat anteriorment, mentre es critica el mètode tàctic del front únic dels partits polítics com a òrgan permanent per sobre d'aquests, no s'utilitza mai, per arribar a tal conclusió, l'argument de que sigui indigne dels comunistes tractar amb dirigents oportunistes, o apropar-se a les seves persones. Jo penso que aquesta mateixa paraula «**oportunista**» s'hauria de canviar, pel seu sabor moralista. He citat el problema no per discutir-lo, sinó tant sols a títol d'exemple explicatiu.

Tenint en compte les últimes aportacions de l'experiència tàctica de la Internacional i del fet de que des de fa dos anys Lenin no és el seu animador, nosaltres tenim el dret a sostenir que el problema encara ha de ser discutit per arribar a una solució. Nosaltres ens neguem a fer traduir el realisme marxista de Lenin a la fórmula de que tot expedient tàctic sigui bo per als nostres fins. La tàctica influeix a la vegada sobre el qui la posa en pràctica, i no es pot dir que un veritable comunista, amb el mandat de la veritable Internacional i d'un veritable Partit Comunista, pot anar a tot arreu amb la seguretat de que no s'equivocarà. Nosaltres hem vist el recent exemple, al que toca de passada, el govern obrer a Saxònia. El president de la Internacional deu haver dit, justament escandalitzat, que el company col·locat al lloc de canceller d'estat, en comptes de seguir la tàctica revolucionària prefixada i organitzar l'armament del proletariat, s'ha fet presoner de

l'observança de la legalitat. Es tracta, diu Zinòviev, no de propòsits d'acció comunista, sinó de respecte purament germànic de la cancelleria d'Estat. La frase és dura, i és digne de Marx (potser és precisament de Marx); però Zinòviev es deu preguntar si la causa del fracàs resideix en les qualitats d'aquell company o en la tàctica mateixa que s'havia projectat, que xocaven contra dificultats insuperables.

«**Ampliar**» més enllà de tot límit la possibilitat dels projectes tàctics no ve a xocar contra les nostres mateixes conclusions teòriques i programàtiques, punts d'arribada d'un veritable examen «**realista**» controlat per una continua i extensa «**experiència**»? Nosaltres considerem il·lusòria i en contradicció amb els nostres principis una tàctica que es burli de substituir el derrocament i la demolició de la màquina estatal burgesa, pedra angular demostrada tant vigorosament per Lenin, amb la penetració de no se sap quin cavall de Troia dins de la màquina mateixa; la il·lusió –verdaderament pseudorevolucionària i petitburgesa- de fer-la saltar amb la cançó tradicional. La situació, que va acabar amb el ridícul dels ministres comunistes saxons, demostra el següent: que no es pot prendre la fortalesa estatal capitalista amb estratagemes que estalviïn l'assalt frontal de les masses revolucionàries. És un greu error fer creure al proletariat que si es posseeixen aquests expedients puguin facilitar la dura via, per «**economitzar**» del seu propi esforç i del seu propi sacrifici. El fet d'haver cregut això, ha determinat un greu estat de desil·lusió en el partit alemany que té amargues conseqüències, tot i que sigui discutible que hagi tingut la gravíssima conseqüència de no desencadenar l'atac general directe, en un moment en el qual s'hagués aconseguit. Ara els comunistes alemanys llencen la consigna de la insurrecció general i de la dictadura proletària. Era necessari dir abans que, si existeixen situacions i relacions de força variables, i en molts casos no es pot llençar aquella consigna com a fórmula immediata; no obstant això és encertat de forma general que *una* és la via mestra per la que s'haurà de passar necessàriament: «**que no existeixen revolucions a mitges, sinó només revolucions**».

Molts volen fer creure que la mentalitat de Lenin sigui la de deixar sempre en blanc la pàgina sobre la que s'ha d'escriure la quotidiana tasca tàctica, excloent tota generalització. Aquest seria el suposat realisme «**verdaderament marxista**». Es veu aparèixer així un «**verdader marxisme**» i que podria arribar a ser demà anàleg al «**socialisme verdader**» fuetejat per Karl Marx. Allò que sabem de Lenin i del contingut de la síntesi colossal de la seva obra, ens autoritza rebutjar aquesta falsificació que el rebaixaria al nivell d'oportunisme vulgar, havent dedicat la seva vida a derrotar-lo. El mètode tàctic marxista ha d'estar buit de preconceptes extrets d'ideologies arbitràries i d'actituds psicològiques introduïdes de contraban, s'ha de reclamar a la realitat i a l'experiència; però això no vol dir descendir al xafarder i impotent «**eclecticisme**», segellat al seu temps per una campanya del bolxevisme rus, que oculta la peresa petitburgesa dels falsos revolucionaris. El nostre realisme i experimentalisme, si defugen de gratuïtes abstraccions ideològiques, tendeixen tot i així, en l'elaboració de tot el moviment, a arribar sobre bases rigorosament científiques una direcció unitària i sintetitzada, no capritxosa i arbitrària, de la pràctica quotidiana.

En Lenin, nosaltres afirmem la valoració tàctica, sens cap mena de prejudici en el sentit de que ell menys que ningú es deixava guiar per suggestions sentimentals extemporànies i per tossuderies formalistes; no va abandonar mai la plataforma revolucionària: és a dir, la seva coordinació amb la finalitat suprema i integral de la revolució universal. I aquesta coordinació ha de ser precisada i clarificada en les discussions sobre tàctica de la Internacional; a la que Lenin li ha donat el mètode i també indubtablement la formulació d'alguns resultats, però sense deixar-se una elaboració completa, perquè aquesta no era fins avui històricament possible. Prosseguint el treball, la Internacional ha de protegir-se del perill de que la tesi de la màxima llibertat tàctica amagui l'abandonament i la deserció de la «**plataforma**» de Lenin, és a dir, el perdre de vista les finalitats revolucionàries. Perdudes de vista aquestes, seria pur voluntarisme antirrealista aquell que deixés a la base de les decisions tàctiques no un conjunt sintètic de directrius, sinó, per dir-ho d'alguna forma, una simple firma d'una o de varies persones. Això invertiria tota la disciplina unitària, en el sentit veritablement fètil, de la nostra organització. I no diré més sobre la matèria.

A qui vulgui subratllar massa en Lenin el tàctic «**sense regles fixes**», nosaltres li retraiem la unitat que lliga tota la seva obra política. Lenin és aquell gran que, fixa la mirada a la meta final revolucionària, no té por de fer-se dir en les èpoques de la preparació el "dissolvedor", el centralitzador, l'autòcrata, el devorador dels seus mestres i dels seus amics. És l'aportador despietat de la claredat i de la precisió on això comporti l'enfonsament de falses concòrdies i d'aliances postisses. És l'home que sap contemporitzar quan es dóna el cas, però que en cert moment sap decidir-se formidablement i, com he recordat, l'octubre de 1917, davant les mateixes vacil·lacions del C.C. del seu partit, després d'haver-lo omplert de missatges urgents, va en persona a Petrograd, incita als obrers a empunyar les armes i passa per sobre de totes les incerteses. Un burgès, que l'ha sentit parlar, narra: «**M'havien parlat del seu llenguatge fred, realista i pràctic; no he sentit més que una sèrie d'enceses incitacions a la lluita: "Preneu el poder! Derroqueu a la burgesia! Feu fora al govern!"**».

Ara el Lenin de les ponderades valoracions tàctiques és el mateix home que en potència conté aquelles facultats d'audàcia revolucionària. Moltes marmotes voldrien tornar-se a vestir amb la pell d'aquest lleó. Per això nosaltres li direm a molts que invoquen l'enginyositat i l'elasticitat en la tàctica i citen a Lenin, però de la potencialitat revolucionària de la qual tenim motiu per dubtar: feu el mateix, mostreu estar igualment encarnats en la dominant necessitat de la victòria de la revolució, que en el moment culminant està feta d'irresistible ardidesa i de cops profunds, i després tindreu el dret a parlar en el seu nom!

No, Lenin no és el símbol de l'accidentalitat pràctica de l'oportunisme, sinó el de la fèrria unitat de la força i de la teoria de la revolució.

LA FUNCIO DEL DIRIGENT

Lenin ha mort. El colós, i no d'ahir, ha abandonat la seva obra. Que significa això per a nosaltres? Quin és el lloc i la funció dels dirigents en el conjunt del nostre moviment i de la forma amb la que jutgem? Quina serà la conseqüència de la desaparició del més gran dirigent en l'acció del Partit Comunista rus i de la Internacional Comunista, sobre tota la lluita revolucionària mundial? Recorrem una mica, abans d'arribar a la conclusió d'aquest ja llarg discurs, la nostra valoració d'aquest important problema.

Existeixen els que tronen en contra dels dirigents, que voldrien que se'ls deixés de banda, que descriuen, o fantasiegen, una revolució «**sense dirigents**». Lenin mateix il·lumina amb una crítica límpida aquesta qüestió, esboirant-la del confusionisme superficial. Existeixen, com a realitat històrica les masses, les classes, els partits i els dirigents. Les masses estan dividides en classes, les classes representades per partits polítics, i aquests per dirigents: la cosa és molt simple. Concretament parlant, el problema dels dirigents ha agafat un aspecte especial a la II Internacional. Els seus dirigents parlamentaris i sindicals, havien encoratjat els interessos de certes categories particulars de proletaris, que tendien a constituir privilegis a través de compromisos antirrevolucionaris amb la burgesia i l'Estat.

Aquests dirigents acaben per tallar el llaç que els unia al proletariat revolucionari, enganxant-se cada cop més al carro de la burgesia: el 1914 es va revelar obertament que ells, d'instruments de l'acció proletària, s'havien convertit en purs i simples agents del capitalisme. Aquesta crítica, i la justa indignació contra ells no ens ha de desviar fins al punt de negar que existeixen els dirigents; però dirigents molt diferents a aquells existiran, i no poden no existir igualment en els partits i la Internacional revolucionària. Que tota funció directiva es transformi automàticament, sigui quina sigui l'organització i les seves relacions, en una forma de tirania o d'oligarquia, és un argument tant dolent i fora de lloc que fins i tot Maquiavel fa cinc segles podia a *El Príncep* fer-li una crítica de cristal·lina evidència. És cert que al proletariat se li planteja aquest problema, no sempre fàcil, de tenir dirigents i evitar que les seves funcions arribin a ser arbitràries i infidels a l'interès de classe: però aquest problema no es resol, per cert, obstinant-se a no veure'l o pretenent eliminar-lo amb l'abolició dels dirigents, mesura que ningú després sabria indicar en què consisteix.

Des del nostre punt de vista materialista-històric, la funció dels dirigents s'estudia sortint decididament dels límits angostos als quals es tanca la concepció individualista vulgar. Per a nosaltres un individu no és una entitat, una unitat consumada i separada de les altres, una màquina en si mateixa; o les funcions del qual estiguin alimentades per un fil directe que l'uneixi a la potència creadora divina o a qualsevol abstracció filosòfica que ocupi el lloc, com la immanència, l'absolut de l'esperit, i similars coses abstruses. La manifestació i la funció de l'individu estan determinades per les condicions generals de l'ambient, de la societat i de la història d'aquest. Allò que s'elabora al cervell d'un home ha tingut la seva preparació, en les relacions amb altres homes. Alguns cervells privilegiats i exercitats, màquines més ben construïdes i perfeccionades, tradueixen, expressen i reelaboren millor un patrimoni de coneixements i d'experiències que no existiria si no es recolzessin en la vida de la col·lectivitat. El dirigent, més que inventar, representa a la

massa en si mateixa i fa possible que ella es reconegui cada cop millor en la situació respecte al món social i al devenir històric; pugui expressar en fórmules exteriors exactes la seva tendència a actuar en aquell sentit, del que estan donades les condicions dels factors socials, el mecanisme del qual, en últim terme, s'interpreta partint de la investigació dels elements econòmics. Encara més, el més gran encapçalament del materialisme històric marxista, com a solució genial del problema de la determinació i de la llibertat humana, radica en haver arrancat l'anàlisi del cercle viciós de l'individu aïllat de l'ambient, i haver-lo remès a l'estudi experimental de la vida de les col·lectivitats. De manera que les verificacions del mètode determinista marxista, que ens són donats pels factors històrics, ens permeten concloure que és just el nostre punt de vista objectivista i científic en la consideració d'aquestes qüestions, fins i tot si la ciència en el seu grau de desenvolupament actual no pot dir-nos per quina funció, les determinacions somàtiques i materials sobre els organismes dels homes, s'expliquen en processos psíquics col·lectius i personals.

El cervell del dirigent és un instrument material que funciona pels seus llaços amb tota la classe i el partit; les formulacions que el dirigent dicta com a teòric i les normes que prescriu com a dirigent pràctic, no són creences seves, sinó precisions d'una consciència els materials de la qual pertanyen a la classe-partit i són producte d'una vastíssima experiència. No sempre totes les dades d'aquesta estan presents en el dirigent sota forma d'erudició mecànica, així és com nosaltres podem explicar-nos realistament certs fenòmens d'intuïció que són jutjats com a desviacions i que, lluny de provar-nos la transcendència d'alguns individus sobre la massa, ens demostren millor que la nostra comesa de que el dirigent és l'instrument operador i no el motor del pensament i de l'acció comú.

El problema dels dirigents no es pot plantejar de la mateixa manera en totes les èpoques històriques, ja que les seves dades es modifiquen en el curs de l'evolució. També aquí nosaltres ens sortim de les concepcions que pretenen que aquests problemes siguin resolts per dades immanents, en l'eternitat del fets de l'esperit. Com que la nostra consideració de la història del món assigna un lloc especial a la victòria de la classe del proletariat, primera classe que venç posseint una teoria exacta de les condicions socials i el coneixement de la seva funció, i que pugui organitzar «**sortint de la prehistòria humana**» el domini de l'home sobre les lleis econòmiques, així la funció del dirigent proletari és un fenomen nou i original en la història, i podem molt bé enviar a passeig a qui ho vol tornar a plantejar citant les malversacions d'Alexandre o de Napoleó. I, en efecte, per a l'especial i lluminosa figura de Lenin inclús si ell no ha viscut el període que apareixerà com el clàssic de la revolució obrera, quan aquesta mostrarà les seves més grans forces com a terrorificació dels filisteus, la biografia troba caràcters nous i els clixés històrics tradicionals de la cobdícia de poder, d'ambició, del satrapisme empal·lideixen i es cretinitzen en la confrontació de la directa, simple i fèrria història de la seva vida i de l'últim particular del seu *habitus* personal.

Els dirigents i el dirigent són aquells que millor i amb major eficàcia ordenen el pensament i anhelen la voluntat de la classe; construccions tant necessàries com actives

de les premisses que ens donen els factors històrics. Lenin va ser un cas eminent i extraordinari d'aquesta funció, per la intensitat i l'extensió de la mateixa. Per molt meravellós que sigui seguir l'obra d'aquest home amb la finalitat d'entendre la nostra dinàmica col·lectiva de la història, nosaltres no admitem que la seva presència condicionés el procés revolucionari al capdavant del qual l'hem vist, i encara menys que la seva desaparició detingui a les classes treballadores en el seu camí.

L'organització en partit que permet a la classe ser verdaderament tal i viure com a tal, es presenta com un mecanisme unitari en el que els diversos «**cervells**» (per cert, no només els cervells, sinó també altres òrgans individuals) absorbeixen tasques diverses segons les actituds i potencialitats, tots al servei d'un objectiu i d'un interès que progressivament s'unifica cada vegada més íntimament «**en el temps i en l'espai**» (aquesta còmoda expressió té un significat empíric i no transcendent). No tots els individus tenen doncs el mateix lloc i el mateix pes a l'organització: en la mesura en que aquesta divisió de tasques es realitza segons un pla més racional (i el que avui és vàlid pel partit-classe, ho serà demà per a la societat), està perfectament exclòs que qui es troba més per sobre graviti com a privilegiat per sobra dels demés. La nostra evolució revolucionària no va cap a la desintegració, sinó cap a la connexió cada cop més científica dels individus entre si.

Ella és antiindividualista en la mesura que és materialista; no creu en l'ànima o en el contingut metafísic i transcendent de l'individu, sinó que introdueix les funcions d'aquest en un quadre col·lectiu, creant una jerarquia que es desenvolupa en el sentit d'eliminar cada cop més la coerció, substituïnt-la amb la racionalitat tècnica. El partit és ja un exemple d'una col·lectivitat sense coercions.

Aquests elements generals de la qüestió mostren que ningú millor que nosaltres està per sobre del significat banal de l'igualitarisme i de la democràcia «**numèrica**». Si nosaltres no creiem en l'individu com a base suficient d'activitat, quin valor pot tenir per a nosaltres una funció del número brut dels individus? Què pot significar per a nosaltres democràcia o autocràcia? Ahir teníem una màquina de primeríssim ordre (un «**campió d'excepcional classe**», dirien els esportistes) i això podríem col·locar-ho a l'àpex suprem de la piràmide jeràrquica: avui aquest no existeix, però el mecanisme pot continuar funcionant amb una jerarquia una mica diferent en la que a l'àpex hi haurà un òrgan col·lectiu constituït, s'entén, d'elements escollits. La qüestió no es planteja per a nosaltres amb un contingut jurídic, sinó com a un problema tècnic no prejudicat per sil·logismes de dret constitucional o, pitjor encara, natural. No existeix raó de principi perquè als nostres estatuts s'escriu «**dirigent**» o «**comitè de dirigents**»: i d'aquestes premisses parteix una solució marxista de la qüestió de l'elecció: elecció que fa més que res, la història dinàmica del moviment i no la banalitat de consultes electives. Preferim no escriure a les regles organitzatives la paraula «**dirigent**», perquè no sempre tindrem a les nostres files una individualitat de la força d'un Marx o d'un Lenin. En conclusió, si l'home, l'«**instrument**», d'excepció existeix, el moviment l'utilitza: però el moviment viu igualment quan tal personalitat no existeix. La nostra teoria del dirigent està molt lluny de les cretineries amb les que les teologies i les polítiques oficials

demostren la necessitat dels pontífexs, dels reis, dels «**primers ciutadans**», dels dictadors i dels 'duces'; pobres marionetes que s'il·lusionen amb fer història.

Més encara: aquest procés d'elaboració de material que pertany a una col·lectivitat, que nosaltres veiem en la persona dirigent com pren de la col·lectivitat i a ella restitueix energies potenciades i transformades, així res es pot treure amb la desaparició del cercle d'aquesta. La mort de l'organisme de Lenin no significa per a res el final d'aquesta funció, si, com hem demostrat, en realitat el material com ell l'ha elaborat encara ha de ser aliment vital de la classe obrera i del partit. En aquest sentit, estrictament científic, tractant de guardar-nos tant com sigui possible de conceptes místics i d'amplificacions literàries, nosaltres podem parlar d'una immortalitat, i pel mateix motiu del plantejament històric particular de Lenin i de la seva funció, mostrar quant aquesta immortalitat fos més àmplia que la dels herois tradicionals dels que ens parlen la mística i la literatura.

La mort no és per a nosaltres l'eclipsi d'una vida conceptual, que aquesta no té fonament en una persona sinó a ens col·lectius, sinó que és un pur fet físic científicament avaluable. La nostra absoluta certesa de que aquella funció intel·lectual que corresponia a l'òrgan cerebral de Lenin ha estat detinguda per a sempre per la mort física en aquell òrgan, i no es tradueix en un Lenin incorporal que nosaltres puguem celebrar com a un present invisible en els nostres rituals: que aquella màquina potent i admirable està destruïda per a sempre; arriba a ser la certesa de que la seva funció continua i es perpetua a la dels òrgans de batalla, en la direcció dels quals ell va sobresortir. Ell està mort i l'autòpsia ha mostrat com: a través del progressiu enduriment dels vasos cerebrals sotmesos a una pressió excessiva i incessant. Certs mecanismes d'altíssima potència tenen una vida mecànica breu; el seu esforç excepcional és una condició de la seva precoç inutilització.

Qui ha matat a Lenin és aquest procés fisiològic, determinat pel treball titànic que als anys supremes ell va realitzar, i s'havia de sotmetre, perquè la funció col·lectiva exigia que aquell òrgan treballés al més alt rendiment, i no podia ser d'altra forma. Les resistències que s'oposaven a la tasca revolucionària han arruïnat aquest magnífic utensili, però després de que ell esmicolés els punts vitals de la matèria adversa sobre la que operava.

Lenin mateix ha escrit, que inclús després de la victòria política del proletariat, la lluita no ha acabat; que nosaltres no podem, morta la burgesia, desempallegar-nos com si res del seu monstruós cadàver: aquest roman i es descompon entre nosaltres, i les seves pestilències corrompen l'aire que respirem.

Aquests productes benèfics, en les seves múltiples formes, han tingut la major raó entre els artífexs revolucionaris. Ells ens apareixen com el treball cruel i necessari per afrontar gestos militars i polítics de la reacció mundial i les trames de les sectes contrarrevolucionàries, com l'esforç espasmòdic per sortir de les atroç misèria de la fam produïda pel bloqueig capitalista, a la que Lenin havia de sotmetre el seu organisme sense possibilitat d'estalviar energies. Ens apareixen, entre altres coses, com els tirs de pistola de la socialrevolucionària Dora Kaplan, que queden incrustats a les carns de Lenin i contribueixen a la obra "disolvedora". Esforçant-nos a ser justos amb la objectivitat del nostre mètode, nosaltres només podem trobar en aquesta valoració de fenòmens patològics en la vida social, la forma d'expressar un judici sobre certes actituds que d'altra

manera no serien, en la seva insultant insensatesa, susceptibles de ser jutjades, com aquella dels nostres anarquistes que han comentat la desaparició del més gran lluitador de la classe revolucionària sota el títol: Dol o festa? Inclús aquests són ferments d'un passat que ha de desaparèixer: el futurisme paranoic ha estat sempre una de les manifestacions de les grans crisis. Lenin s'ha sacrificat a ell mateix en la lluita en contra d'aquestes supervivències que el circumdaven inclús en la triple fortalesa de la primera revolució; la lluita encara serà llarga, però finalment el proletariat vencerà traient-se de sobre les múltiples i piadoses exhalacions d'un estat social de desordre i de servitud, i del seu mal record.

LA NOSTRA PROSPECTIVA DE FUTUR

En el moment en que mor Lenin, un interrogant s'obre davant nostre, i certament nosaltres no el defugirem. La gran previsió de Lenin, haurà fracassat? La crisi revolucionària que amb ell nosaltres esperàvem està aplaçada? I per quant de temps?

No és la primera vegada que nosaltres els marxistes escoltem retreure que les previsions revolucionàries, «**catastròfiques**», dels nostres mestres han estat desmentides pels fets. Sobretot a les obres dels oportunistes socialistes s'enumera amb complaença quantes vegades Marx ha esperat la revolució i aquesta no ha arribat.

El 1847, al 49, al 50, al 62, al 72, Marx repeteix la seva convicció —i es citen més o menys exactament els passatges relatius— de que la crisi econòmic-política del capitalisme corresponent a aquella època en concret es resoldrà amb la revolució social. Els passatges estan agafats barroerament de les obres teòriques d'aquell *corpus* complex que són els materials del marxisme. Naturalment són els mateixos crítics que després ens voldrien servir un Marx reformista i ple de «**pacífiques decadències**» sense saber-nos dir com es conciliaria després amb l'anunciador precipitat i impacient de catàstrofes apocalíptiques. Però deixem aquests i mirem què pot dir-se d'aquest delicat argument de la previsió revolucionària.

Si nosaltres considerem l'activitat d'un partit marxista en el seu aspecte purament teòric, d'estudi de la situació i dels seus desenvolupaments, certament hem d'admetre que, si aquesta elaboració hagués arribat al seu màxim de precisió, hauria de ser possible, com a mínim a grans trets, dir si s'està més o menys pròxim a la crisi revolucionària definitiva. Però per sobre de tot, les conclusions de la crítica marxista estan en continua elaboració en el transcurs de la formació del proletariat en classe cada cop més conscient, i aquell grau de perfecció no és més que un límit al que ens esforcem a aproximar-nos. En segon lloc el nostre mètode, més que tenir la pretensió d'enunciar una profecia en tota regla, aplica de forma intel·ligent el determinisme per establir enunciacions en les que una tesi donada està condicionada per certes premisses. Més que saber el que succeirà, a nosaltres ens interessa arribar a dir *com* succeirà un cert procés *quan* certes condicions es verifiquin, i que serà diferent si també ho són les condicions. L'afirmació fonamental de Marx i Lenin, que nosaltres reivindicuem com a no desmentida, és aquella de que el capitalisme modern ofereix de forma general les condicions necessàries de la revolució proletària, i que *quan*

aquesta tingui lloc, no podrà més que tenir lloc segons un cert procés les grans línies del qual estan enunciades per nosaltres com a punt d'arribada d'una vasta crítica que va partir de l'experiència.

Si volguéssim retornar aquí sobre tota la qüestió de com pot accelerar-se aquest procés per obra del partit proletari, no ens seria difícil arribar a aquesta conclusió: el partit ha de saber preparar-se pel comportament que mantindrà en les eventualitats més diverses; però així com ell és una dada empírica de la història i no el propietari de la veritat absoluta i indiscutible, en la que nosaltres no creiem com en un *nec plus ultra*, és interessant que el partit no només «**sàpiga**» que, quan la revolució tingui lloc, es deurà actuar de la forma establerta i estar preparats per a les tasques establertes, sinó que «**cregui**» també que la revolució tindrà lloc el més aviat possible. La revolució total com a objectiu dominant ha d'inspirar de tal manera l'acció del partit, fins i tot molts anys abans de la mateixa, que a condició de no caure en errors matossers en la immediata valoració de les relacions de forces, es pot confirmar com a «**útil**» el que les previsions revolucionàries tinguin certa anticipació sobre els esdeveniments.

La història ens demostra que qui no ha cregut en les revolucions no les ha fet mai; qui les ha esperat tantes vegades com a imminents, moltes vegades, sinó sempre, les ha vist realitzar-se. És veritat que, menys que per a qualsevol altre moviment, l'objectiu final es planteja per a nosaltres amb la funció d'un «**mite**» motor i determinant de l'acció, però no és menys veritat que, en la consideració objectiva i marxista de la formació d'una psicologia de les masses i fins i tot dels «**dirigents**», aquest engrandiment de les probabilitats revolucionàries pot, sota les oportunes condicions, jugar una funció útil.

Nosaltres no diem que el dirigent comunista, tot i sabent la revolució impossible, hagi d'afirmar-la sempre imminent. També s'evita aquesta perillosa demagògia, i sobretot són tretes a la llum les dificultats dels problemes revolucionaris. Però en un cert sentit la perspectiva revolucionària ha de ser revifada en la ideologia del partit i de la massa, com es revifa en la ment dels propis dirigents, sota la forma d'un apropament a nosaltres en el temps.

Marx va viure esperant la revolució i això el col·loca per sempre, per sobre de les injúries que el reformisme li ha llançat. Lenin després de 1905, quan el menxevisme discrepava de la revolució proletària, l'esperava per a 1906. Lenin s'ha equivocat: però, que pot impressionar als treballadors aquest error, que no només no ha determinat cap desastre estratègic, sinó que ha assegurat la vida autònoma del partit revolucionari, o el de quan, amb retard si es vol, la revolució ha arribat, Lenin ha sabut posar-se al capdavant, mentre que els menxevics s'han passat innoblement a l'enemic?

Una o varies d'aquestes previsions fallides no empetiteixen i no empetitirien a la figura de Lenin, i amb major raó, tampoc disminueixen la figura de Marx, en el moment en què Lenin ha fet en realitat «**tastar**» a la burgesia el que és una revolució. Patrons i reformistes o anarquistes poden protestar i dir que «**no és una revolució**»: fet que només serveix per cobrir-los del ridícul que mereixen, davant dels ulls del més simple dels proletaris.

En conclusió, de les dues parts de les que es componen cada una de les nostres conclusions o «**previsions**» revolucionàries, la segona és vital; la primera, que es pot traduir, si es vol, en una data que es pugui prefixar, té valor secundari, és un postulat que s'ha d'utilitzar per a fins d'agitació i de propaganda, és una hipòtesi parcialment arbitrària com totes aquelles de les que, per necessitat, ha de dotar-se tot exèrcit que prepari els seus plans suposant els moviments de l'enemic i les altres circumstàncies independents de la voluntat de qui el dirigeix.

Però ens volem preguntar efectivament quines són les perspectives que se'ns plantegen avui? Els comunistes de tot el món reivindiquen la tesi de Lenin, de que la guerra mundial ha obert la crisi revolucionària i «**final**» del món capitalista. Poden haver existit errors secundaris a la valoració de la rapidesa d'aquesta crisi i de la rapidesa amb la que el proletariat mundial hauria pogut aprofitar-la, però nosaltres mantenim la part essencial de l'afirmació, en el moment en què encara estan de peu les consideracions efectives sobre les que ella es recolza.

És possible que nosaltres travessem una fase de depressió de l'activitat revolucionària, no en el sentit de que es tracti d'un nou abillament de l'ordre capitalista en els seus fonaments, sinó en el sentit de que la combativitat revolucionària serà menor o menys afortunada, i això, precisament perquè no desmenteix les valoracions essencials de Lenin, ens exposa al perill d'una fase d'activitat oportunista.

Al principi de *L'Estat i la Revolució* Lenin mateix diu que és fatal que els grans pioners revolucionaris siguin falsificats: com ha passat amb Marx i els seus millors seguidors. Escaparà Lenin mateix d'aquesta sort? Certament no, si bé és cert que l'intent tindrà menys correspondència entre les files del proletariat, que per instint seguirà sentint en el nom de Lenin no la paraula de desconfiança, sinó la d'encoratjament generós per combatre. Tot i així, nosaltres veiem ja els burgesos de tot el món (atònits i espantats davant de la solidesa del règim fundat per Lenin, del que mostren recordar-se tan sols ara que el dol de més de cent milions d'homes es manifesta de manera que supera a tots els records històrics de demostracions col·lectives), consolar-se amb escriure un Lenin diferent de les seves idees, de la seva causa, de la seva bandera, un Lenin vencedor sí, però per haver sabut retrocedir sobre una part del front, per haver abandonat parts vitals del seu programa. Nosaltres rebutgem aquests compliments enganyosos: el més gran revolucionari no té necessitat de consensos enemics i de concessions dels escribes de la premsa del capital. Nosaltres no creiem en la sinceritat d'aquests homenatges de l'altre front de classe, i reconeixem en ells només un nou aspecte de les influències que la burgesia organitza per a dominar el màxim possible la ideologia del proletariat. Al voltant de la tomba de Lenin s'uneixen bé el fervor ardent dels milions de proletaris del món i l'odi (tot i que no sempre gosin confessar-lo) de la canalla capitalista, a la que ell va fer al viu de les seves carns l'agulló de la revolució, la punta implacable que busca el cor, i el trobarà.

Aquesta actitud hipòcrita del pensament burgès és el preludi quasi precís d'altres intents de falsificació, més o menys pròxims a nosaltres, contra els quals els militants de demà tenen el deure de combatre: haver d'absorbir, si no és possible amb la mateixa genialitat,

sí que amb la mateixa decisió amb la que Lenin va donar proves en relació amb els mestres del marxisme.

Aquí no puc ni tant sols esbossar un examen de la situació mundial actual. Nosaltres estem en presència d'un retrocés de les forces de la classe obrera en molts països, on formes de caire feixista prevalen, i no som tan ingenus com per a contraposar en aquells països, a més a més de la gran i gloriosa Unió Soviètica de Rússia, aquells en els que s'inicien i es preparen altres gestes de l'esquerra burgesa i de la socialdemocràcia amb els seus respectius McDonald's i Vandervelde. L'ofensiva capitalista ha estat i és un fet internacional: i ella tracta de realitzar la unificació de les forces antiproletàries per afrontar política i militarment les amenaces revolucionàries, per a deprimir sobre manera el tracte econòmic de les classes treballadores.

Però, si bé en grans línies es tracta de l'intent burgès de curullar, amb aquesta depressió de la retribució del treball, els buits produïts per la guerra contra les massa de les riqueses, el mateix èxit de l'ofensiva política en molts països, i l'examen dels resultats des del punt de vista de l'economia mundial, ens permet concloure cada cop més que el desequilibri portat al sistema burgès és irreparable. Les aparents represes i els expedients intentats no es resolen més que en ulteriors dificultats i en contrastos insuperables: tots els països del món van cap a una ulterior depressió econòmica, i avui per a no citar-ne un altre, assistim a la descomposició de la potència financera de França, baluard polític de la reacció burgesa, com a repercussió de la crisi en la qüestió de les reparacions. A tot això no es pot contraposar certament la vanagloriada millora de l'economia italiana, que si tingués raó la propaganda ben vista amb la que se la vol acreditar, no modificaria el quadre general. Però tots sabeu com a Itàlia no només el proletariat, sinó les mateixes classes superiors, travessen un període de malestar i de tensió econòmica que s'agreuja cada dia. A Itàlia existeix un aparell polític que millor que cap altre tendeix a carregar les conseqüències sobre les classes treballadores, salvant sobretot els beneficis dels altíssims estrats industrials i agraris: vet aquí per a qui hi ha avantatges.

La contraofensiva burgesa és per a nosaltres la prova de la inevitabilitat de la revolució, penetrada a la consciència mateixa de les classes dominants. Perquè la superioritat de la doctrina revolucionària marxista radica també en això, que les mateixes classes adversàries estan obligades a sentir-ne la justesa i actuen segons aquesta sensació, a pesar dels continus avortaments de les doctrines i de les restauracions ideològiques que posen en circulació per ús de les multituds. Si poguéssim reprendre l'examen dels mitjans amb els que la burgesia ha fet tot el que podia per trobar escapatòries a les conegudes «**previsions catastròfiques**» llançades sobre el seu rostre pels teòrics del proletariat, veuríem com l'acoblament en els expedients enganyosos de la col·laboració econòmica i política –dels que els portaestendards eren, són i seran per cert els demòcrates i els socialdemòcrates- del mètode del contraatac obert i de les expedicions punitives, demostra que tots els recursos estan ja posats en joc per la reacció, i que ràpidament ella no podrà fer res més que oposar-se a la fatalitat del seu esfondrament; encara que el seu propòsit és el de preferir, abans que la victòria de la revolució, l'enfonsament amb el règim burgès, de tota la vida social i humana.

No és necessari dir aquí com tindrà lloc el desenvolupament i com ell repercutirà en la informació de les falanges de la lluita del proletariat, ple d'insídia per incentius i prepotències adversàries. Però tota la nostra experiència, la doctrina edificada sobre ella per la classe obrera, la contribució colossal aportada a aquesta obra titànica per Lenin mateix, ens permet concloure que no veurem una fase estable d'equilibri del capitalisme privat i del domini burgès. A través de contínues sacsejades, i no sabem al cap de quan, nosaltres arribarem a la desembocadura que la teoria marxista i l'exemple de la revolució russa ens indiquen.

Lenin pot no haver calculat bé la distància que ens separa d'aquesta desembocadura històrica: però nosaltres seguim, amb un equip formidable d'arguments, autoritzats per sostenir que, en l'afligit camí, d'història de demà «**passarà per Lenin**», reproduirà les fases revolucionàries la perspectiva marxista de les quals ell ha tornat a reviure en la teoria i a temperar en la realització.

Aquesta és la posició immòbil que nosaltres assumim davant de qualsevol momentani intent de prevaler de les forces enemigues, com davant de qualsevol intent d'oblics revisionismes de demà.

Les armes teòriques, polítiques i organitzatives que Lenin ens entrega, estan ja provades en la batalla i en la victòria, estan bastant temperades per a poder defensar amb elles l'obra de la revolució –la seva obra.

L'obra de Lenin ens mostra lluminosament la nostra tasca i seguint l'esbós admirable, a la vegada, nosaltres, proletariat comunista del món, demostrarem com els revolucionaris saben gosar-ho tot en el moment suprem –així com hauran sabut, en les turmentades vigílies, esperar sense trair, sense vacil·lar, sense dubtar, sense desertar ni abandonar per un moment l'obra grandiosa: la demolició del monstruós edifici de l'opressió burgesa.